

Tartu maakonnas Peipsiääre vallas Nõva külas Kursi kinnistu (registriosa nr 14835, katastritunnus 57603:001:0050) eraldisel 2 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Annuse OÜ esindaja Ivo Valteri (edaspidi esindaja) 27.02.2025 esitatud metsateatisest ja Keskkonnaameti poolt koostatud metsakaitseeksperdiisist, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 81, metsaseaduse § 41 lõige 81 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Tartu maakonnas Peipsiääre vallas Kursi kinnistu eraldisel 2 lageraie keskkonnamõjude hindamine (KMH).

1.2. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Esindaja esitas 27.02.2025 Keskkonnaametile metsateatised, millega teatas metsakahjustustest Kursi kinnistu eraldisel 2 (2,54 ha). Keskkonnaameti poolt 21.03.2025 koostatud metsakaitseeksperdiisi aktiga nr 10000017274 fikseeriti, et puistus eraldisel 2 on kuuskedel põdrakoorimise, kooreüraskite ja juurepessu kahjustused ning tervete puude madala täiuse tõttu on soovitatav kahjustatud puistu raiuda lageraiega hinnangulise mahuga 741 tm. Metsakaitseeksperdiisiga määratud lageraie piirneb Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) andmetel Padakõrve looduskaitseala Kärgandi piiranguvööndi ja ühtlasi Natura 2000 võrgustikku kuuluva Padakõrve loodusalaga.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatud tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Metsakaitseeksporti aktiga on määratud lageraie eraldisel 2 (2,54 ha) hinnangulise raie mahuga 741 tm. . Kahjustuse maht puistus tagavarast on 36%, elujõuliste puude täius on 47%. Lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine. Lageraie korral raiutakse raielangilt kahe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikuud.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Kursi kinnistu asub Tartu maakonnas, Peipsiääre vallas. Peipsiääre valla üldplaneering¹ on kehtestatud Peipsiääre Vallavolikogu 23.03.2022 otsusega nr 10, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

¹ <https://www.peipsivald.ee/uldplaneering>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/113072023034>.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kursi kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspriirkonnas. Metsaregistris on metsakaitseeksperdiisiga lubatud lageraiega piirnevatel Kursi kinnistu eraldistel registreeritud lageraied er 1 (0,13 ha; 39 tm) ja er 3 (0,19 ha; 58 tm) ning harvendusraie er 5 (7,32 ha; 163 tm). Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldis 2 asub jänesekapsa kasvukohatüübis ja eraldisel kasvab keskealine kuuse enamusega puistu.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Metsakaitseeksperdiisiga lubatud lageraie piirneb Padakõrve looduskaitseala Kärgandi piiranguvööndiga. Padakõrve looduskaitseala kaitse-eesmärgid on loetletud Padakõrve looduskaitseala kaitse-eeskirjas³.

Padakõrve looduskaitseala hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Padakõrve loodusala.

Metsakaitseeksperdiisiga lubatud lageraie piirneb ühtlasi projekteeritava Metsavajakute looduskaitseala Padakõrve sihtkaitsevööndiga.

EELIS-e andmetel on metsakaitseeksperdiisiga lubatud lageraiega piirneval alal Kärgandi piiranguvööndis registreeritud II kaitsekategooria liigi metsise elupaik.

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

³ Vabariigi Valitsuse 10.08.2006 määrus nr 182, <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023136>

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi – metsakaitseeksperimentiga lubatud raie alal ega selle mõjualas ei ole veekoguseid, raie mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima - metsakaitseeksperimentiga lubatud raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - metsakaitseeksperimentiga lubatud raie ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - raialal ei ole neid elemente ja metsakaitseeksperimentiga lubatud raie neid ei mõjuta. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordse lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu.

Piiriülest mõju kavandatava tegevusega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud lageraie piirneb Padakõrve loodusalaga. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁴ järgi tuleb elupaikade

⁴Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁵ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Lageraie korral raiutakse raielangilt kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikpuud. Lageraieala piirneb Natura 2000 võrgustikku kuuluva Padakõrve loodusala.

Metsakaitseeksperimentisiga lubatud lageraielangi raiumisel avatakse Padakõrve loodusala servas kasvav puistu eraldisel VA010-1 loodest tormituultele, mis võib kaasa tuua tuulte poolt tekitatavaid lokaalseid häiringuid kasvava puistu servas. Kuna antud asukohas kasvab kase enamusega keskealine puistu mineraalsel pinnasel, mis pole tormihell, siis lageraie olulisi häiringuid eeldatavalt looduslale ei põhjusta.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga².

Kuna metsakaitseeksperimentisiga lubatud lageraie mõjualas (30 m servadest⁶) ei asu Padakõrve loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku, siis lubatud raietegevus Padakõrve loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Metsakaitseeksperimentisiga lubatud lageraie raie ei mõjuta ebasoodsalt Padakõrve loodusala kaitse-eesmärke ega terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Metsakaitseeksperimentisiga lubatud lageraie piirneb Padakõrve looduskaitseala Kärgandi piiranguvööndiga. Mõju looduskaitseala kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Padakõrve loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud peatükis 3.3.1.2.

Metsakaitseeksperimentisiga lubatud lageraie piirneb metsise elupaiga kanade sigimisalaga, mille pindala on 957 ha. Metsise isendite ja elupaiga kaitse on piirneval Padakõrve looduskaitsealal kaitse-eesmärgiks. Metsamajandus on üks olulisemaid metsise arvukust mõjutavaid tegureid, aga samas on teada, et metsis on liik, kes on võimeline teatavat metsamajanduslikku mõju taluma kui arvestatakse metsise elupaigavajadustega. Metsisele tundlikumad alad on tsoneeritud looduskaitseala sihtkaitsevöönditesse ja metsise mänguala jääb metsakaitseeksperimentisiga lubatud lageraialast rohkem kui 1 km kaugusele.

Metsakaitseeksperimentisiga lubatud lageraielangi raiumisel avatakse metsise elupaiga servas kasvav kase enamusega keskealine puistu loodest tormituultele, mis olulisi häiringuid eeldatavalt metsise elupaigas ei põhjusta.

⁵ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁶ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“.

Metsakaitseeksportiisiga lubatud lageraie asub väljaspool looduskaitseala ja metsise elupaika. Lageraie ei mõjuta negatiivselt piirneva metsise elupaiga seisundit ega põhjusta häirimist metsise pesitsusajal.

Metsakaitseeksportiisiga lubatud lageraie alal ega mõjualas ei ole registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte, mida raie mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, looduskaitse- ja metsaseadusega ning eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhindangu järeldus

Metsakaitseeksportiisiga lubatud lageraiel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseaduse § 55 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Padakõrve loodusale, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Metsakaitseeksportiisiga lubatud tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Metsakaitseeksportiisiga lubatud tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse Avalikes Teadaannetes.

Eelhindangu koostaja:

Priit Pääslane

metsahoiu vanemspetsialist

Keskkonnaameti metsaosakond